

Flori Stănescu în dialog cu Paul Goma (partea a X-a)

(Urmare din numărul trecut)

IZOLAREA

***FLORI STĂNESCU:** Spunea Laszlo Alexandru, în 2002, când se împlinesc 25 de ani de la plecarea Dvs. în refugiu - exil: "...Deci, este o mare nedreptate care i se întâmplă astăzi lui Paul Goma, când, pentru ca să-i recunoști valoarea literară și dimensiunea coplesitoare a personalității, trebuie să-ți asumi niște riscuri, trebuie să accepți să fii marginalizat. Este o mare nedreptate". Și încheia: "Exilul fizic al lui Paul Goma tocmai a împlinit douăzeci și cinci de ani. Exilul său literar se va încheia mult mai repede!". Sunteți de acord cu această ultimă afirmație?

***PAUL GOMA:** Nu. Fiindcă au trecut treizeci de ani. Treizeci. Guvernării: activiști, securiști, odrasle de primăveriști, holocaustologi de triple sexe au alte preocupări urgente, decât să rezolve un fleac, precum repunerea în drepturi a mea și a familiei mele, ei dezbat arzătoarea-la-ordinea-zilei chestie a Noricăi Nicolai și a nepoatei sale de multă vreme intrată în Istoria Politică a României, se încaieră pentru-contra chestiei Monicăi Macovei, dar nu au găsit timp pentru a da, în sfârșit, un sens celor două inutile, costisitoare și nocive - pentru că sunt diversioniste - Comisii pentru Studiarea Crimelor Comunismului: cea a lui Marius Oprea, cu Radu Ioanid consilier de bază, și cea a lui Tismăneanu, având un singur merit: a fost tipărit la editura Liiceanu-BMW. Țara nu are școli, nu are spitale, nu are medicamente, nu are drumuri, nu are noroc, în schimb (sic) a fost re-popu-lată de evrei escroci, pricepuți în a preface în aur mizeria românilor. Țării și bugetului său neîndestulător pentru sănătate, învățământ, pensii, i s-a băgat pe gât un mamut numit Institutul Wiesel pentru cercetarea "holocaustului evreilor în România", dar nu are un institut pentru cercetarea "holocaustului comunist, victime: românii din România sub ocupație rusească". Guvernării care pretind a fi reprezentanți ai nefericiților români au aprobat - pe bază de listă - re-intrarea, re-instalarea pe meleagurile țărișoarei blestemate până alaltăieri, ca "țara cea mai antisemită", a unui milion de evrei "fugiți" mai deunăzi din "iadul antisemit, anticomunist, numit România". Între timp, în Israel, în Franța, în America, bieții "alungați", sărmanii persecutați - doar fiindcă erau evrei și comuniști, nu pentru că erau, ca tot creștinul: tâmpiți, răi, rapaci, aroganți (vezi declarațiile lui Perahim, Tertulian, ale Ninei Cassian, Mariei Banuș, ale lui Crohmălniceanu, Serge Moscovici, Norman Manea, Codrescu), clămpăniseră fără conținere din falcă împotriva României, împotriva românilor - aceștia cu toții "fasciști", legionăroi - iar acum, întorși pe "meleagurile natale" zburdă nestingheriți (ba chiar protejați de statutul lor de "victime ale Holocaustului din România"), însă refuză (acum vorbesc iar de guvernării băștinoși), prin tăcere, prin ignorare, prin omisiune - să-mi restituie ceea ce Ceaușescu, maestrul lor, al activiștilor și al securiștilor, al belștilor, îmi furase în urmă cu 30 ani. Este discursul meu o expresie a discriminării rasiale? Este! Evreii răufăcători, distrugători în folosul ocupantului rus vreme de o jumătate de veac a tot ce fusese românesc, european, creștin la noi, ei, calomnatorii, scupătorii, blestemătorii României și ai românilor, s-au reinstalat în Cartierul (mult lărgit) al Primăverii și, după ce ne ruinaseră, striviseră, supseseră o jumătate de veac sub steagul roșu, cel cu o singură stea, al sovieticilor, acum ne dau cu tifla, continuând a ne călări în numele americanilor (cei care se deosebesc de ruși doar după numărul stelelor de pe drapel). Ei au, din nou, mult mai multe drepturi decât goi-ul de mine.

***FLORI STĂNESCU:** Anul 1977 a fost unul crucial pentru regim, cum se spune în limba populară: o cumpănă. Este clar că, la nivelul de bază al societății, așa cum era ea ctitorită, piramidal, s-au simțit doar undele de 7,4 grade pe scara Richter ale cutremurului de pământ, dar unda de șoc s-a propagat până în vârf, unde s-a înmulțit cu spaima provocată aparatului de represiune de gestul curajos al unui singur om (Mișcarea Goma, după cum o arată numele, construindu-se în valuri...), apoi de glasurile miilor de mineri din Valea Jiului, sătui de umiliri și foame. M-aș încumeta să îmi imaginez că Paul Goma ar fi rămas în țară în 1977, ar fi scris "Culoarea curcubeului", care ar fi ajuns până la urmă în Vest...Dar, cum ar fi fost oare să fi circulat în samizdat prin România? Vi se pare un scenariu verosimil?

***PAUL GOMA:** Samizdat? În România? Românii să iasă din natura și din pielea lor pacinică de rumegătoare?, să îndrăznească, nu doar să scrie "ceva împotriva", dar să multiplice, să difuzeze ceea ce multiplicaseră? Au fost câțiva români normali - printre ei Filipescu. Și? Cum a fost el susținut, apărat de către ai săi, de prietenii, în fine, de tovarășii din Cartierul Primăverii? Dar nu mărturisea, în scris, curajosul macabeu, sionistul bolșevic Radu Ioanid: "Aș fi vrut să-l apăr, dar m-am gândit la familia mea"? Căci, nu-i așa? toți românii au o familie, ce credem noi? Chiar și securistul R. Ioanid - mai ales el. Probabil-sigur atunci - în momentul arestării lui Filipescu - justul-tovarăș-bolșevic din bunic în strănepot Ioanid presimțea că în curând se va prezenta ocaziunea de a-și exprima - din Occident, firește ("dezaprobarea" doar față de regimul lui Ceaușescu, naționalistul, care-i... alungase pe bieții evrei din România - am citat liber din Tismăneanu -, dar fără a sufla o vorbă de primele decenii de comunism-sovietism, care tocmai prin ei făcuse din români o majoritate persecutată în proprie țară), însă fără a-și pune în pericol familia - vorbesc tot de Ioanid. Așteptarea - de o curajoasă...prudență - i-a fost răsplătită: din 1990 a devenit emisarul criminalului Iliescu pe lângă americani, cărora le-a fost prezentat ca singurul...român autorizat a vorbi în numele României; a ocupat moșul Institutului Wiesel - în nobilul scop de a vâna "fasciști" români și a-i preda legați fedeleș lui Wiesenthal, contra 10.000 dolari bucata - iar istoricul Marius Oprea, nelăsându-se mai prejos decât stăpănu-său (din Partidul Liberal, alcătuit, nu doar din securiști, milițieni, ca celelalte formațiuni democrate-foc, ci preponderent din turnători - după chipul și asemănarea șefului: Quintus) care l-a solicitat respectuos și repetat, să prezideze la destinele...condamnării comunismului în Comisia Tăriceanu. Nu mă

văd în România de după 1977 nici măcar în libertate supravegheată, necum ca autor, multiplicator, răspânditor de texte în samizdat. Ziceam că, printr-o minune, confecționam câteva exemplare din mărturia despre 1977, "Culoarea curcubeului" - ce făceam cu ele? Le dădeam, pe furiș, nevستی-mi? Dar ea era și a rămas prima cititoare a ceea ce scriam din 1965, și nu pe furiș. Prietenilor? Care prieteni? Românilor? - care români? Colegilor scriitori? - care colegi, care scriitori, care...? "Fii, domn'e, serios", mi-ar fi recomandat ei, fiecare, în cea mai desăvârșită...complicitate - dacă le-aș fi propus să citească și să dea mai departe. La care eu, după obicei, aș fi răspuns: "Nu fiu, domn'e!".

***FLORI STĂNESCU:** Se pare că, în primele luni ale anului 1977, una din spaimile și grijile regimului (a se citi: ale lui Ceaușescu, personal) era să vă izoleze cât mai bine, să vă taie orice legătură cu lumea. Oamenii aflaseră că un scriitor, Paul Goma, a trimis la "Europa liberă" un text în care cerea drepturi pentru români. De-acum nu puteați fi redus decât la tăcere, nu-și permiteau să vă elimine și fizic. Dar încercuirea le-a reușit destul de bine. Poetii Șerban Foarță și Dușan Petrovici au încercat la un moment dat să "semneze la telefon", dar telefonul era deja mort... Presupun că au fost mulți alții în aceeași situație. V-ați gândit, ați "îndrăznit" să vă imaginați cum ar fi fost dacă Mișcarea Goma ar fi devenit cu adevărat una de masă? Ce-ar fi fost România azi?

***PAUL GOMA:** Am avut știri și de alți doritori de a semna "Apelul" întâmpinați (sic) de un telefon mort. Răsfoind câteva file din dosarul pe care Securitatea i-a permis lui Stejărel Olaru să-l consulte (el le-a fotocopiât și trimis-adus la Paris), am înțeles cum stătuseră treburile: dacă până la 1 aprilie 1977 - data arestării mele - telefonul a mers uneori, alteori ba, potrivit logicii haotice a Securității, după acea dată și, mai ales, după evacuarea Anei și a copilului la dracu-n Dudești, telefonul a funcționat...normal, vreme de vreo lună. Imaginea...telefonică era: Goma, pe lângă faptul că era liber, se plimba ca vodă prin lobodă în București, în Constanța, în Brașov, asigurându-i pe oameni că Ceaușescu însuși îi promisese că toate doleanțele oamenilor vor fi rezolvate - cu condiția să nu mai facă scandal, altfel ne ocupă rușii (ca și cum nu ne ocupaseră din iunie 1940); de asemenea "răspundea" la apelurile telefonice, cerând corespondentului să-și spună numele și adresa...Sosiile lui Goma băntuiau țara, Goma nu era Goma, nici pe străzile patriei, nici la telefon (doar la Rahova, arestat...), ci securiști din echipele de "liniștire" și diversiune, dar și de interceptare a altor "bandiți". Unora le "răspundea" nevasta lui Goma și le spunea că familia s-a mutat la... și dădea o adresă pe Șoseaua Mihai Bravu. Acolo omul era primit, iar după ce ușa se închidea îndărătul său era luat în primire de 2-3-5 gealați securezi: îl băteau bine-bine și, în cazurile fericite, îi dădeau drumul, după ce semna un angajament cum că nu va adera la vreo "provocare împotriva patriei" pusă la cale de numitul Goma. Despre "capcana din Mihai Bravu" mi-a vorbit la München ziaristul Nicolae Ciachir. Așadar: Foarță și Petrovici - pe care îi cunoșteam dinainte de "evenimente" - vor fi telefonat la adresa din Drumul Taberii, fie înainte de 1 aprilie (1977), când eu mă aflam acasă, însă manipulanții robinetului telefonic îl închiseseră; fie după 1 mai, când Securitatea a abandonat metoda capcanelor telefonice și a trecut la altele...Da, m-am gândit ce ar fi fost dacă modesta noastră mișcare ar fi devenit una... de masă; și în august același an: greva minerilor și, în 1987, răzvrătirea brașovenilor. Însă, după reprimarea lor, cu strângere de inimă, am...lăsat această speranță. În decembrie 1989, mi-a venit inima la loc: naiv, credeam și eu că...Cum să nu cred?, doar și eu pusesem un umăr ca să ajungem la...revoluție, nu doar Liiceanu, Pleșu, Manolescu, E. Constantinescu, Blandiana, Adameșteana și ceilalți curajoși, nu? Însă, în seara zilei de 25 decembrie 1989 (Crăciunul!), aflat pe platoul Canalului 5 al televiziunii franceze, invitat pentru a comenta și sărbători evenimentul, am avut surpriza să dau nas în nas cu doi dintre dezertorii români, care niciodată (ca L. Pintilie) nu-și manifestase anticomunismul decât împotriva "funcționarilor obtuzi" (sic) sau fuseseră inactivi din 1978, de când "se retrăseseră, ca Cioran" (de Țepeneag vorbesc). Aceștia veniți la televiziunea franceză la spartul târgului, că tot primiseră, în sfârșit, bilet de voie de la șoferul Ambasadei RSR, brusc hotărâți să răstoarne ei cu mâinile lor odioasa Tiranie din România, pe care până atunci o ignoraseră cu superbețe estetică... În clipa în care s-a difuzat "caseta lui Voican" prezentând "procesul și execuția Ceaușeștilor", am fost sigur: "Revoluția română" - pentru care muriseră atâția oameni, fuseseră incendiate Biblioteca Universitară și aripa găzduind Muzeul Palatului Regal - nu era nici revoluție, nici română. Opinie pentru care am fost reprimandată în gura mare, a doua zi, pe culoarele "Europei Libere", biroul parizian, de Monica Lovinescu: "D-ta și cu celălalt basarabean, Lupan, calomniați revoluția noastră, pretinzând că este un puci rusec!" Reamintesc: Victor Lupan (fiul lui Niculae, semnând: Loupan), reporter la "Figaro Magazine" fusese în România, în jurul datei de 23 decembrie 1989, găzduit fiind de prietenul său Ion Caramitru (anti-comunistul recitator la televiziune, cu stropi, al versurilor păunești slăvindu-l pe Ceaușescu, viitorul ministru al "revoluționarilor" constantinești), care telefonase în prezența lui Lupan unui "Nicolae", invitându-l să vină și el "la revoluție". Lupan îl întrebase: pe care "Nicolae" îl poftise la revoluție: pe Breban? Nu pe Breban, ci pe generalul Nicolae Pleșiță, îi răspunsese Caramitru, senin. Tot Loupan îi luase lui Iliescu un interviu, în care tovarășul, imediat după execuția Ceaușeștilor, istovit de repetatele întâlniri cu "consilierii sovietici", se trezise spunând adevărul, anume că el este, în continuare, comunist. Iată motivul pentru care basarabeanii în general, în special Victor Lupan și Goma erau...suspecți, după opinia Monicăi Lovinescu și a lui Berindei (apoi și a lui Liiceanu și a lui Pleșu): fiindcă susțineau că revoluția-la-români fusese opera sovieticilor! Oricum, de atunci, Goma a devenit cvasidușman - fiind el incontrollabil. Deci, trebuia evitat, izolat.

Va urma